

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет: *історії та права*

Кафедра: *філософії, політології та міжнародних відносин*

**МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА, ІНФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА
ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ
ІІІ НД/ОК 2.1.1.5
СИЛАБУС**

2020 – 2021 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри філософії, політології та міжнародних відносин.

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри (Ю.В. Харченко)

Розробник: доктор політичних наук, доцент кафедри філософії, політології та міжнародних відносин

Коломієць Олег Валерійович

1. Ел. адреса: Okolomiiets@ukr.net

Інша контактна інформація: телефон +380679073278

2. Опис навчальної дисципліни: *Міжнародна політика, інформаційні процеси та політичні комунікації*

Спеціальність:	<i>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</i>
Освітньо-професійна програма:	<i>Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</i>
Рівень вищої освіти:	<i>Другий (магістерський)</i>
Форма навчання:	<i>Денна/Заочна</i>
Курс:	<i>I</i>
Семестр:	<i>I</i>

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	<i>Нормативна</i>
Блоків – 2	
Загальна кількість годин – 120	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4	
Лекції	<i>26 год.</i>
Практичні, семінарські	<i>28 год.</i>
Лабораторні	<i>0 год.</i>
Самостійна робота	<i>66 год.</i>
Вид підсумкового контролю:	<i>Екзамен</i>
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами	<i>Міжнародні організації, Основи політичної теорії, Міжнародні відносини і зовнішня політика, Теорія міжнародних відносин, Міжнародні економічні відносини, Міжнародне публічне право тощо</i>

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «*Міжнародна політика, інформаційні процеси та політичні комунікації*» є виявлення суті категорії політичної комунікації і специфіки міжнародної діяльності в умовах нового типу суспільства (інформаційного та постінформаційного), що формується.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними суб'єктами політичної комунікації;
- охарактеризувати основні форми політичної комунікації;
- розглянути базові технології в політичній комунікації;
- виявити роль та основні способи формування громадської думки в політичній комунікації;
- розкрити особливості політичних комунікацій в системі масових комунікацій, їх місце і роль у політичному процесі;
- дослідити проблеми політичної пропаганди та агітації.
- довести, що застосування досвіду та знань у галузі політичної комунікації зможе допомогти кожній людині стати професіоналом у будь-якій сфері суспільної діяльності;
- виховати свідоме ставлення до політичної інформації, виробити цілісний підхід до її відбору, навчитися читати та аналізувати спеціальну літературу.

Після вивчення курсу студент повинен:

Розуміти чому відбувається:

- розширення масштабів політичної комунікації в діяльності політичних інститутів міжнародного співтовариства, становлення глобальних інститутів політичного управління;
- поглиблення світових політичних комунікаційних процесів, що не завжди відповідають найважливішим регіональним і глобальним проектам;
- стирання кордонів між внутрішньою і зовнішньою політикою, безпекою, економікою, активна роль мережевих спільнот різного типу.

Пояснити, що таке:

- «міжнародні відносини», «простір міжнародних відносин», «політична комунікація», «глобалізація інформаційних потоків»;
- «просторово-часовий континуум міжнародних відносин», «буття міжнародних відносин», «розширення міжнародної інтеракції», «підвищення активності транскордонних зв'язків» і «збільшення доступності національних кордонів», «регіоналізація міжнародних відносин».

Обґрунтувати механізми:

- створення великих комунікаційних просторів зі швидким й вільним переміщенням праці, ресурсів, капіталів, становлення глобальних інститутів політико-економічного управління;
- посилення взаємозалежності держав та регіонів світу від політичної комунікації;
- збільшення ролі наднаціональних і транснаціональних організацій, інститутів, технологій;
- трансформацію комунікаційних систем міжнародних відносин;
- відсутність загальних форм глобалізації, економічної, політичної та соціальної модернізації окремої країни та регіону.

Розрізняти види міжнародних відносин:

- за сферами суспільного життя – економічні, політичні, стратегічні, культурні, ідеологічні, духовні;
- на основі взаємодіючих суб'єктів – міждержавні, міжпартійні, відносини.

Сформовані компетентності:

ІК Здатність розв'язувати комплексні теоретичні та практичні задачі і проблеми під час професійної діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

ЗК1 Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

ЗК2 Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

ЗК3 Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

ЗК5 Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики

ЗК6 Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

ЗК7 Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

ЗК8 Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

ЗК9 Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики

СК1 Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародної політики і політичних комунікацій. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами, усно і письмово, з професійних і наукових питань у сфері міжнародної політики.

СК2 Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі міжнародної політики і політичних комунікацій.

СК3 Здійснювати професійний усний та письмовий переклад з/на іноземну мову, зокрема, з фахової тематики міжнародних організацій та інститутів. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародної політики і політичних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

СК4 Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної політики і політичних комунікацій, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

СК5 Оцінювати та аналізувати міжнародну політику і політичні комунікації, їх проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних комунікацій.

СК7 Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародної політики і політичних комунікацій.

Програмні результати навчання відповідні компонентам освітньої програми:

РН 1 Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики

РН 2 Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

РН 3 Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики

РН 4 Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав

РН 5 Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав

РН 6 Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку

РН 7 Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем

РН 9 Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій

РН 10 Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики

РН 12 Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій

РН 13 Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем

РН 14 Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток

4. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна					заочна						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Поняття політичної комунікації, структура та функції	14	2	2			10	10	2	2			12
Тема 2. Класичні теорії політичної комунікації	12	2				10	10					13
Тема 3. Основні теоретичні моделі політичної комунікації	14	2	2			10	10	2	2			13
Тема 4. Типологія політичних комунікацій	14	2	2			10	10					13
Тема 5. Політичні комунікативні технології	14	2	2			10	10					13
Тема 6. Політико-комунікативні кампанії агітаційно-пропагандистського та маркетингового типів	13	2	2			9	10					12
Тема 7. Політичні технології та їх використання в політичній комунікації	13	2	2			9	10					12
Тема 8. Політична комунікація в інформаційному суспільстві	13	2	2			9	10					12
Тема 9. Комунікації в кризових ситуаціях	13	2	2			9	10					12
Всього годин	120	18	16			86	120	4	4			112

5. Теми семінарських занять

<p>Тема 1. Поняття політичної комунікації, структура та функції</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура політичної комунікації за Дж. Томпсоном. 2. Функції політичної комунікації (інформаційна, соціалізації, політичної освіти, пропаганди, політичної мобілізації, політичної розваги, легітимації). 3. Критичний підхід до політичної комунікації. 	2
<p>Тема 3. Основні теоретичні моделі політичної комунікації</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модель Ж.-М. Коттре. 2. Модель К. Сайн. 3. Макрорівневі моделі політичної комунікації (Г. Лассвелл, П. Лазарфельд, Б. Берельсон, Х. Годе, Е. Кемпбелл, Л. Фестінгер та ін.). 	2
<p>Тема 4. Типологія політичних комунікацій</p> <p>План</p> <p>Типологічні ознаки політичних комунікацій: ритуальність та інформативність; інституціональність і особистісний характер; езотеричність та загальнодоступність; схематичність та повнота інформації; стандартність та експресивність; діалогічність та монологічність; агресивність і толерантність; пряма та прихована форма оцінки.</p>	2
<p>Тема 5. Політичні комунікативні технології</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна війна в політиці та основні прийоми її ведення. 2. Регуляція масової політичної поведінки. 	2
<p>Тема 6. Політико-комунікативні кампанії агітаційно-пропагандистського та маркетингового типів</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія пропаганди. 2. Основні методи пропаганди. 3. Новітні інформаційні технології і пропаганда. 	2
<p>Тема 7. Політичні технології та їх використання в політичній комунікації</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Домінуюча роль телебачення у політичному процесі. 2. Поняття телекратії. 	2
<p>Тема 8. Політична комунікація в інформаційному суспільстві</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємозв'язок політики та Інтернет-простору. 2. Політична Інтернет-комунікація: її роль, функції та форми. 	2
<p>Тема 9. Комунікації в кризових ситуаціях</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Боротьба з чутками. Спін-докторинг у політиці. 2. Електронна демократія як засіб боротьби з кризою довіри до політичної системи. 	2
<p>Разом</p>	16

6. Завдання для самостійної роботи

<p>Тема 1. Поняття політичної комунікації, структура та функції</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура політичної комунікації за Дж. Томпсоном. 2. Функції політичної комунікації (інформаційна, соціалізація, політичної освіти, пропаганди, політичної мобілізації, політичної розваги, легітимації). 3. Критичний підхід до політичної комунікації. 	10
<p>Тема 2. Класичні теорії політичної комунікації</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лібертаріанська теорія як основа політичної комунікації у США. 2. «Батьки нації» як основоположники американської свободи слова (на прикладі Т. Джефферсона) і звітності уряду перед виборцями. 3. Європейський тип політичної комунікації, побудований на теорії соціальної відповідальності. 	10
<p>Тема 3. Основні теоретичні моделі політичної комунікації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Макрорівневі моделі політичної комунікації (Н. Вінер). 2. Модель масової комунікації Дж. Гербнера. 3. «Спіраль мовчання» Е. Ноель-Нойман. 4. Модель «воротаря» К. Левіна. 	10
<p>Тема 4. Типологія політичних комунікацій</p> <p>План</p> <p>Типологічні ознаки політичних комунікацій: ритуальність та інформативність; інституціональність і особистісний характер; езотеричність та загальнодоступність; схематичність та повнота інформації; стандартність та експресивність; діалогічність та монологічність; агресивність і толерантність; пряма та прихована форма оцінки.</p>	10
<p>Тема 5. Політичні комунікативні технології</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна війна в політиці та основні прийоми її ведення. 2. Регуляція масової політичної поведінки. 	10
<p>Тема 6. Маркетингові та немаркетингові способи організації політичної комунікації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пропаганда в тоталітарному, авторитарному та демократичному режимах. 2. Маніпуляція в структурі пропаганди. 3. Сутність і зміст агітації в політиці. Основні технології та методи агітації. Агітація в сучасному світі. 4. Пропаганда в контексті становлення «інформаційного суспільства». <p>Роль пропаганди в сучасному світовому інформаційно-комунікаційному просторі.</p>	9
<p>Тема 7. Політичні технології та їх використання в політичній комунікації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розгул «брудних технологій» або «чорного PR». 2. «Брудні технології» як «паплюжна кампанія». 	9
<p>Тема 8. Політична комунікація в інформаційному суспільстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Електронна демократія як форма політичної комунікації. Електронне урядування. 2. Вплив політичної комунікації в Інтернет-просторі на суспільно-політичну 	9

активність.	
Тема 9. Комунікації в кризових ситуаціях	
План	
1. Боротьба з чутками.	
2. Спін-докторинг у політиці.	
3. Електронна демократія як засіб боротьби з кризою довіри до політичної системи.	9
Разом	86

7. Література для вивчення дисципліни

Основна:

1. Акайомова А.В. Семіотичний аналіз у комунікативній теорії / А. В. Акайомова. // Наукові записки ІПіЕНД. – 2011. – №1(51). – С. 266–275.
2. Афанасьєва О.В. Доступ к информации как институт национального государства / О. В. Афанасьєва // Полис. – 2010. – №5. – С. 146–154.
3. Бакулев Г.П. Массовая коммуникация. Западныетории и концепции : учеб. пособ. / Г. П. Бакулев. – М. : Аспект-Пресс, 2005. – 176 с.
4. Башук А.І. Інформаційна політика : [навч. посіб.] / Алла Іванівна Башук. – Ч. 1. – К. : Вид-во ІЖ КНУ ім. Т. Шевченка, 2007. – 90 с.
5. Бебик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка PR / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2005. – 440 с.
6. Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг : навч.-метод. посіб. / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2001. – 214 с.
7. Белянин В.П. Психолінгвістика : учеб. / В. П. Белянин. – 2-е изд. – М., 2004. – 232 с.
8. Береза А.В. Стан розвитку електронного урядування в Україні / А. В. Береза. // Держава і право : збірник наукових праць. Випуск 46. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2009. – С. 605–610.
9. Березин В.М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия / В. М. Березин. – М. : РИП-холдинг, 2003. – 174 с.
10. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. – М. : РИП-холдинг, 2003. – 173 с.
11. Бернет Дж. Маркетинговые коммуникации. Интегрированный подход / Джон Бернет, Сандра Мориарти ; пер. с англ. Н. Габенов, В. Кузин. – СПб. : Питер, 2001. – 860 с.
12. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання : навч. посіб. / О. Д. Бойко. – К. : Академвидав, 2010. – 432 с.
13. Василик М.А. Основы теории коммуникации : учебник / М. А. Василик, М. С. Вершинин, В. А. Павлов, Н. Р. Барабанова, А. К. Бондарев ; под ред. М. А. Василик. – М. : Гардарики, 2003. – 615 с.
14. Вершинин М.С. Политическая коммуникация в информационном обществе / М. С. Вершинин. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2001. – 253 с.
15. Всемирный доклад ЮНЕСКО по коммуникации и информации, 1999–2000 гг. / пер. Г. Н. Вачнадзе, Ю. Б. Кашлев. – Париж : ЮНЕСКО, 2000. – 172 с.
16. Гильдебранд Дитрих фон. Метафизика коммуникации. Исследование сущности и ценности общественных отношений / Дитрих фон Гильдебранд ; пер. с нем. А. И. Смирнов. –

СПб. : Алетейя, 2000. – 373 с.

17. Грачев М. Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития : монография / Н. М. Грачев. – М. : Прометей, 2004. – 328 с.

18. Делягин М. Г. Мировой кризис: Общая теория глобализации : курс лекций / М. Г. Делягин. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 768 с.

19. Дем'яненко Б. Українські ЗМІ в конструюванні політичної реальності і віртуалізації політичного процесу (помірковані технології) / Борис Дем'яненко // Наукові записки ІПіЕНД. – 2010. – № 2 (46). – С. 189–206 ; № 3 (47). – С. 367–377.

20. Дмитриев А. В. Неформальная политическая коммуникация / А. В. Дмитриев, В. В. Латынов, А. Т. Хлопьев. – М. : РОССПЭН, 1996. – 197 с.

21. Донсбах В. Зміст, використання та вплив політичної комунікації / В. Донсбах // Мас-медіа на перехідному етапі: система мас-медіа, політична комунікація, аспекти журналістики, методи дослідження / за ред. Р. Блюма, М. Герольд, В. Іванова, В. Різуна. – К., 2001. – С. 144–176.

22. Егорова-Гантман Е. Политическая реклама / Е. Егорова-Гантман, К. Плешаков ; науч. ред. А. А. Бирюков. – М. : Центр полит. консультирования «Никколо М», 1999. – 237 с.

23. Електронне інформаційне суспільство України: погляд у сьогодення і майбутнє / Академія правових наук України. – К. : Інжиніринг, 2005. – 163 с.

24. Кашкин В. Б. Введение в теорию коммуникации : учеб. пособ. / В. Б. Кашкин. – Воронеж, 2000. – 175 с.

25. Киви Берт. Гигабайты власти. Информационные технологии между свободой и тоталитаризмом. – М., 2004. – 352 с.

26. Ковалев Г. С. Медиакратия в современном политическом процессе / Георгий Сергеевич Ковалев // Вестник Российского университета дружбы народов. – Серия: Политология. – 2007. – № 4. – С. 66–75.

27. Ковалевський В.О. Інформаційна взаємодія у політико-владному полі великого міста / Владислав Олегович Ковалевський. – К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2010. – 221 с.

28. Королько В.Г. Основы публичных отношений / В. Г. Королько. – М. : Рефл-бук ; К. : Ваклер, 2001. – 528 с.

29. Кулик В. М. Політика української влади щодо мас-медій та її вплив на невідомий дискурс / Володимир Михайлович Кулик. // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса. – 2010. – №1 (45). – С. 288–301.

30. Леонтьева Л. Є. Пропаганда як інформаційно-психологічний складник політичних процесів / Л. Є. Леонтьева ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – К., 2004. – 298 с.

31. Лисица Н. М. Маркетинговые коммуникации в международном бизнесе : учеб. пособие / Н. М. Лисица ; Харьков. гос. эконом. ун-т. – Харьков, 2001. – 107 с.

32. Макаренко Є.А. Європейська інформаційна політика / Є. А. Макаренко ; наук. ред. : Л. В. Губерський, Г. Г. Почепцов. – К. : НВЦ «Наша культура і наука», 2000. – 368 с.

33. Манойло А.В. Государственная информационная политика в условиях информационно-психологической войны / А.В. Манойло, А.И. Петренко, Д. Б. Фролов. – 2-е изд., стер. – М. : Горячая линия-Телеком, 2007. – 542 с.

34. Науменко Т.В. Массовая коммуникация: теоретико-методологический анализ / Т. В. Науменко. – М. : Перспектива, 2003. – 252 с.

35. Науменко Т. В. Массовая коммуникация: теоретико-методологический анализ / Т. В. Науменко. – М. : Перспектива, 2003. – 252 с.

36. Недбай В.В. Сучасні політичні комунікації: медійно-технологічний аспект /

В. В. Недбай. – Одеса : Фенікс, 2009. – 328 с.

37. Ольшанский Д.В. Основыполитическойпсихологии / Д. В. Ольшанский. – Екатеринбург : Деловая книга, 2001. – 496 с.

38. Политическиекommunikации : учеб. пособие / под ред. А. И. Соловьева. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 332 с.

39. Пономарев Н.Ф. Информационнаяполитикаорганавласти: пропаганда, антипропаганда, контрпропаганда : учеб. пособие / Н.Ф. Пономарев. – Пермь : Изд-во Перм. гос. технун-та, 2007. – 185 с.

40. Почепцов Г.Г. Информационно-политическиетехнологии / Г. Г. Почепцов. – М. : Центр, 2003. – 381 с.

41. Почепцов Г.Г. Паблiкрилейшнз для профессионалов / Г. Г. Почепцов. – М. : Рефл-бук, 1999. – 624 с.

42. Почепцов Г.Г. Пропаганда и контрпропаганда / Г. Г. Почепцов. – М. : Центр, 2004. – 253 с.

43. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов. – М. : Рефл-бук ; К. : Ваклер, 2001. – 656 с.

44. Поченцев Г.Г. Теориякоммуникации / Г. Г. Почепцов. – М. : Реал-бук Ваклер, 2006. – 650 с.

45. Пупков С.В. Политический режим и информационный порядок: социально-информациологический подход / С. В. Пупков // Вестник Российского университета дружбы народов. – Серия: Политология. – 2008. – № 2. – С. 95–102.

46. Слісаренко І. Ю. Паблiкрилейшнз у системі комунікації та управління / І. Ю. Слісаренко. – К. : МАУП, 2001.

47. Соловьев А. И. Политический дискурс медиакратий: проблемыинформационной эпохи / А. И. Соловьев // Полис. – 2004. – № 2. – С. 124–132.

48. Табакова М. Кількісні характеристики політичного Інтернет-простору України / М. Табакова // Політичний менеджмент. – 2009. – №1. – С. 87–94.

49. Тимофеева Л. Н. Политическаякоммуникативистика: проблемыстановления / Л. Н. Тимофеева // Полис. – 2009. – № 5. – С. 41–54.

50. Уэбстер Ф. Теорияинформационногообщества / Ф. Уэбстер. – М. : Аспект Пресс, 2004. – 400 с.

51. Фінклер Ю. Е. Мас-медіа та влада: технологія взаємин / Ю. Е. Фінклер. – Львів : Аз-Арт, 2003. – 212 с.

52. Яковлев Д. В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демок коммунікації / Е. В. Артюхина // Вестник Волгоградского государственного университета. Серия 7: Философия. Социология и социальные технологии. – № 2. – 2008. – С. 121–124.

Додаткова:

1. Барматова С. Место и роль политической коммунікації в трансформации украинского общества / С. Барматова // Социология: теория, методы, маркетинг. – 2004. – № 2. – С. 107–119.

2. Бебик В. М. Комунікативний підтекст цивілізації / В. М. Бебик // Персонал. – 2001. – № 5. – С. 52–56.

3. Бондар Ю. Національний інформаційний простір сучасної України: становлення та функціонування у процесі політичної трансформації суспільства / Ю. Бондар. – К. : МАУП, 2007. – 183 с.

4. Буданова О. Б. Держава в структурі політичних комунікацій: канали та рівні

інформаційної діяльності / О. Б. Буданова // *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства* : збірник наукових праць. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2001. – Вип. 7. – С. 136–139.

5. Буданова О. Б. Політична комунікація в мережевому суспільстві / О. Б. Буданова // *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи.* – 2001. – № 527. – С. 56–59.

6. Буданова О. Б. Роль та можливості розвитку сучасних політичних інтернет-комунікацій / О. Б. Буданова // *Історія, проблеми та необхідні умови становлення громадянського суспільства в Україні* : збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів, 2015. – С. 19–24.

7. Быков И. А. Сетевая политическая коммуникация: Теория, практика и методы исследования : монография / И. А. Быков. – СПб. : ФГБОУ ВПО «СПГУТД», 2013. – 200 с.

8. Валлерстайн И. Конец знакомого мира: Социология XXI века / И. Валлерстайн ; Центр исслед. постиндустр. об-ва ; В. Л. Иноземцев. – М. : Логос, 2003. – 355 с.

9. Вершинин М. С. Политическая коммуникация в информационном обществе / М. С. Вершинин. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2001. – 253 с.

10. Винер Н. Человекуправляющий / Н. Винер ; пер. с англ. – СПб. : Питер ; Питер бук, 2001. – 288 с.

11. Ганжуров Ю. С. Парламент України в політичній комунікації / Ю. С. Ганжуров. – К. : Україна, 2007. – 352 с.

12. Денисюк С. Г. Технологічні виміри політичної комунікації : монографія / С. Г. Денисюк. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 276 с.

13. Денисюк С. Г. Культурологічні виміри політичної комунікації : монографія / С. Г. Денисюк. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 392 с.

14. Денисюк С. Г. Комунікологія : навч. посіб. / С. Г. Денисюк. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 102 с.

15. Донец П. Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики / П. Н. Донец. – Харьков : Штрих, 2001. – 384 с.

16. Иванов В. Основы теории массовой коммуникации и журналистики : навч. посіб. // Валерій Иванов ; за наук. ред. В. В. Різуна. – К. : Центр Вільної Преси, 2010. – 258 с.

17. Кара-Мурза С. Г. Краткий курс манипуляции сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – М. : Эксмо, 2003. – 444 с.

18. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием : учеб. пособие / С. Г. Кара-Мурза. – К. : Оріяни, 2003. – 500 с.

19. Куценко Є. В Особливості використання новітніх інформаційно-комунікативних технологій у електоральних компаніях: зарубіжний та вітчизняний досвід. Політичні інститути і процеси / Є. В. Куценко // *Політологічні студії* : зб. наук. пр. – 2013. С. 37–48. – Вип. 3.

20. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Деніс Мак-Квейл. – Львів : Літопис, 2010. – 538 с.

21. Ольшанский Д. Политический PR / Дмитрий Ольшанский. – СПб. : Питер, 2003. – 544 с.

22. Основы масово-информационной деятельности : [підручник] / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Иванов. – К. : Київський університет, 2009. – 634 с.

23. Павлюк Л. С. Знак, символ, міф у масовій комунікації / Л. С. Павлюк. – Львів :

ПАІС, 2006. – 120 с.

24. Панарин И. Н. Информационная война и выборы / И. Н. Панарин. – М., 2003. – 411 с.

25. Панарин И. Н. Информационная война и геополитика / И. Н. Панарин. – М. : Поколение, 2006. – 553 с.

26. Панарин И. Н. Информационная война, PR и мировая политика : учеб. пособие / И. Н. Панарин. – М. : Горячая линия-Телеком, 2006. – 352 с.

27. Перегуда Є. В. Політологія : навчальний посібник / Є. В. Перегуда [та ін.]. – К. : КНУБА, 2011. – 216 с.

28. Подгурецки Ю. Социальная коммуникация / Юзеф Подгурецки. – М. : Гелиос АРВ, 2004. – 158 с.

29. Політична система для України: історичний досвід і виклики сучасності / О. Г. Аркуша, С. О. Біла, В. Ф. Верстюк та ін. ; гол. ред. В. М. Литвин. – К. : Ніка-Центр, 2008. – С. 922–936.

30. Політологічний енциклопедичний словник / [за ред. Ю. С. Шемшученка]. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Генеза, 2004. – 736 с. – С. 162.

31. Почепцов Г. Г. Информационные войны / Г. Г. Почепцов ; отв. ред. С. Л. Удовик. – М. : Рефл-бук, 2000. – 576 с.

32. Прохорова Т. П. Маркетинговая политика коммуникаций : учеб. пособие / Т. П. Прохорова, А. Н. Гронь ; Харьковский национальный экономический ун-т. – Х. : ИНЖЭК, 2005. – 224 с.

33. Різун В. В. Теорія масової комунікації / В. В. Різун. – К. : Просвіта, 2008. – 260 с.

34. Расторгуев С. П. Философия информационной войны / С. П. Расторгуев ; РАО; Москов. психол.-соц. ин-т. – М., 2003. – 495 с.

35. Романов А. А. Массовые коммуникации / А. А. Романов, Г. А. Васильев. – М. : Вузовский учебник, 2009. – 236 с.

36. Саркісова К. Електронна демократія як форма політичної комунікації в сучасному суспільстві / К. Саркісова // Політичний менеджмент. – 2007. – №1 (22). – С. 66–74.

37. Соловьев А. И. Политология: Политическая теория, политические технологии : учебник для студентов вузов / А. И. Соловьев. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 559 с.

38. Средства массовой коммуникации и социальные проблемы : хрестоматия / сост. И. Г. Ясавеев. – Казань, 2000. – 223 с.

39. Тищенко Ю. Моделі політичної комунікації: політичні партії та громадянське суспільство / [Ю. Тищенко, П. Байор, М. Товт, С. Горобчишина] ; Укр. незалеж. Центр політ. дослідж. – К. : Україні, 2010. – 148 с.

40. Тоффлер Елвін. Нова парадигма влади: знання, багатство й сила / Елвін Тоффлер ; пер. з англ. Н. Бордукова. – Харків : Акта, 2003. – 688 с.

41. Тоффлер Елвін. Третя Хвиля / Елвін Тоффлер ; пер. з англ. А. Євса. – К. : Всесвіт, 2000. – 475 с.

42. Черных А. И. Социология массовых коммуникаций : учеб. пособие / А. И. Черных ; Гос. ун-т Высшая школа экономики. – М. : ГУ ВШЭ, 2008. – 451 с.

43. Штрамайер Г. Політика і мас-медіа / Герд Штрамайер ; [пер. з нім. А. Орган]. – К. : КМА, 2008. – 303 с.

44. Ямельницький О. Мобілізаційні виборчі технології: досвід авторитарної мобілізації / О. Ямельницький // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – Вип. 25. – 2013. – С. 101–106.

45. Язык средств массовой информации / под ред. М. Н. Володиной. – М. : Альма матер,

2008. – 760 с.

46. Шейгал Е. И. Семиотикаполитическогодискурса / ЕленаИосифовнаШейгал. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2004. – 326 с.

47. Шомова С. А. Политическиешахматы. ПабликРилейшнзкакинтеллектуальнаяигра / СветланаАндреевнаШомова. – М. : РИП-холдинг, 2003. – 214 с.

Автореферати і дисертації:

1. Анісімович-Шевчук О. З. Політична комунікація як системо утворюючий фактор політичного життя суспільства : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / О. З. Анісімович-Шевчук ; ЛНУ ім. І. Франка. – Л., 2010. – 19 с. – укр.

2. Балинський І. О. Українські політичні Інтернет-комунікації у світовому контексті : дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.06 / Ігор Олексійович Балинський. К., 2009. – 203 с.

3. Бронников И. А. Особенности сети Интернет как формы политической коммуникации : автореф. дис. ... канд. полит. наук: 23.00.02 / И. А. Бронников. – М., 2011. – 25 с. – рус.

4. Готун А. М. Нові інформаційно-комунікаційні технології в глобальній системі політичної комунікації : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04 / А. М. Готун ; Ін-т світ. економіки і між нар. відносин НАН України. – К., 2010. – 17 с. – укр.

5. Кадлубович Т. І. Політична комунікація в демократизації владинх відносин України : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Т. І. Кадлубович ; КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 17 с. – укр.

6. Клячин А. К. Політична комунікація як чинники трансформації політичних цінностей : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / А. К. Клячин ; ДНУ. – Д., 2007. – 19 с. – укр.

7. Коритнікова Н. В. Інтернет-представництво як комунікативний ресурс державного управління : автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04 / Н. В. Коритнікова ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2008. – 20 с. – укр.

8. Недбай В. В. Інноваційні медіа-технології в системі політичних комунікацій : дис. ... доктора політичних наук / В. В. Недбай. – Одеса : НУ «ОЮА», 2012. – 384 с.

9. Товмаш Д. А. Роль політичної комунікації у формуванні громадянського суспільства : дис. ... канд. філософ. наук – 09.00.03 / Д. А. Товмаш ; КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 185 с.

10. Шидловський Д. О. Політична комунікація як об'єкт соціологічного дослідження : автореф. дис. ... канд. соціол. наук – 22.00.04 / Д. О. Шидловський ; Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.». – Запоріжжя, 2007. – 20 с.

11. Юдаев В. В. Информационныетехнологии в политическомпроцессе: Теоретико-прикладнойанализ : дис. ... канд. полит. наук. – 23.00.01 / ВалерийВячеславовичЮдаев. – М., 2005. – 147 с.

Електронні ресурси:

1. Абрамова Д. С. Политические коммуникации в свете развития инновационных интернеттехнологий [Электронный ресурс] / Д. С. Абрамова // Гуманитарные научные исследования. – 2013. - № 1. – Режим доступа: <http://human.snauka.ru/2013/01/2142>

2. Анісімович-Шевчук О. Діяльність суб'єктів політичної комунікації: регіональний аспект / Ольга Анісімович-Шевчук. – Режим доступу: http://postua.info/Anisimovych2005_2.htm

3. Грачев М. Н. Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития : монография / М. Н. Грачев. – М. : Прометей, 2004. – 328 с. – Режим

доступа: http://grachev62.narod.ru/Grachev/n56_04mg.htm

4. Громадська Н. А. Сучасні особливості політичної комунікації та її прояви і інформаційному суспільстві / Н. А. Громадська, О. В. Акетіна. – Режим доступу: [file:///C:/Documents%20and%20Settings/julia/Мои%20документы/55595-113262-1-SM%20\(1\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/julia/Мои%20документы/55595-113262-1-SM%20(1).pdf)

5. Карчевська О. В. Роль політичної комунікації в електоральному процесі: теоретико-методологічний аналіз / О. В. Карчевська, Г. С. Агафонова. – Режим доступу: [file:///C:/Documents%20and%20Settings/julia/Мои%20документы/Polzap_2012_6_19%20\(1\).pdf](file:///C:/Documents%20and%20Settings/julia/Мои%20документы/Polzap_2012_6_19%20(1).pdf)

6. Кедик В. Інтернет як інструмент політичної комунікації в Україні / Василь Кедик // Українська правда. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/columns/2011/02/12/5901058/>

7. Кіслов Д. В. Термінологія комунікації: теоретичний дискурс та його практичне використання / Д. В. Кіслов. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=551>

8. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник / Б. А. Кормич. – Харків : БУРУН і К, 2011. – 334 с. – Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books>

9. Креймер Е. І. Місце ЗМІ в політичній системі суспільства / Е. І. Креймер. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kreumer-e-i-mistse-zmi-v-politichniy-sistemi-suspilstva/>

10. Товмаш Д. А. Політична комунікація: сутність та специфіка / Д. А. Товмаш. – Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/1/filosofija_politologija/articles/tovmash-d-a-political-communications-an-essence-and-specificity_17372.pdf

Інформаційні ресурси органів державної влади. Корисні посилання:

1. Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

2. Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

3. Громадянське суспільство і влада : урядовий веб-сайт. – Режим доступу: http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/news/article

4. Президент України : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>

5. Національний центр електронного урядування. – Режим доступу: <http://nc.dagov.adamant.ua>

6. Державне агентство з питань електронного врядування : офіційний сайт. – Режим доступу: <http://e.gov.ua>

7. Комітет народного контролю : сайт. – Режим доступу: <http://knk.media/ua>

8. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=1&language=uk>

8. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Критеріями оцінки є:

усні відповіді:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на *семінарському занятті* – **5 балів**.

35 балів студент може отримати за плідну роботу на лекції та семінарі.

Студент, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав *поточних оцінок*, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Дві контрольні роботи у формі чотирирівневих завдань передбачено за результатами вивчення тем модуля 1 і модуля 2.

Тривалість виконання контрольних завдань не повинна перевищувати двох академічних годин.

До контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

Для проведення контрольних робіт розроблено контрольні завдання двох варіантів, які є рівнозначні за трудомісткістю.

За виконання контрольних робіт студент отримує бали, які враховуються в процесі розрахунків підсумкової семестрової оцінки:

- максимальна кількість балів – **30 (1-ша робота), 25 (2-га робота)**.

У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем. Студентові забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами та користуватися матеріалами, крім дозволених. За умови порушення студентом установлених правил виконання контрольних завдань викладач позбавляє можливості продовжувати виконання контрольних завдань, не перевіряє роботу, робить на ній відповідний запис і оцінює нулем балів. Результати контрольного заходу студента, який не з'явився на нього, також оцінюються нулем балів незалежно від причини.

Результати контрольних робіт доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Перескладання контрольних робіт допускається в терміни, визначені викладачем, під час поточних консультацій.

ПІДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З дисципліни «Політична комунікація, інформаційні процеси та інформаційна безпека» передбачена така форма семестрового контролю, як *екзамен*, який проводиться наприкінці семестру.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					Підсумкова семестрова
T1	T2	T3	T4	T5	KP№1	T6	T7	T8	T9	KP№2	
5	5	5	5	5	30	5	5	5	5	25	

T1, T2 ... T9 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	5	відмінно
80 – 89	B	4	добре
65 – 79	C		
55 – 64	D	3	задовільно
50 – 54	E		
35 – 49	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	1	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни